

Sygn. akt V AGa 72/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Olga Gornowicz-Owczarek
Sędziowie:	SA Aleksandra Janas (spr.) SO del. Katarzyna Sznajder
Protokolant:	Diana Pantuchowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w D.

przeciwko G. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 18 listopada 2016r., sygn. akt X GC 493/13

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Aleksandra Janas	SSA Olga Gornowicz-Owczarek	SSO del. Katarzyna Sznajder
----------------------	-----------------------------	-----------------------------

Sygn. akt V AGa 72/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna w D. wystąpiła do Sądu Okręgowego w Gliwicach z pozwem, w którym domagała się zasądzenia od pozwanej G. B. kwoty 509.966,06zł wraz z ustawowymi odsetkami od 9 sierpnia 2013r. i

kosztami procesu. Uzasadniając żądanie podała, że uzyskała tytuł egzekucyjny przeciwko spółce (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G., mocą którego zasądzono od tej spółki na rzecz powódki kwotę 347.556,87zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu w wysokości 20.949,50zł za pierwszą instancję i 2700zł za postępowanie apelacyjne. Prowadzone przeciwko spółce postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Ponieważ w okresie powstania i wymagalności tego roszczenia pozwana pełniła funkcję członka zarządu dłużniczki, ponosi osobistą i solidarną odpowiedzialność za jej zobowiązania. Na dochodzoną kwotę składa się należność główna w wysokości 347.556,87zł, odsetki skapitalizowane na dzień poprzedzający skierowanie do pozwanej wezwania do zapłaty w wysokości 136.908,84zł, koszty procesu w wysokości 23.649,50zł oraz koszty bezskutecznej egzekucji w wysokości 1.852,85zł. Mimo wezwania pozwana nie zaspokoila roszczenia.

W odpowiedzi na pozew pozwana domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu. Zarzuciła, że od grudnia 2009r. nie ma nic wspólnego ze spółką (...) ponieważ zrezygnowała z pełnienia funkcji członka zarządu. Wyjaśniła też, że do pełnienia tej funkcji została powołana w 2006r. na trzyletnią kadencję, która upłynęła 31 grudnia 2009r. Ponieważ dług wobec spółki powstał w późniejszym okresie, kiedy nie miała wpływu na prowadzenie jej spraw, skierowane wobec niej powództwo winno podlegać oddaleniu.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Wyrokiem z 18 listopada 2016r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanej na rzecz powódki dochodzoną kwotę wraz z ustawowymi odsetkami od 9 sierpnia 2013r. do 31 grudnia 2015r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016r., a nadto kwotę 32.716zł tytułem kosztów procesu, nakazał również pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 11.605,21zł tytułem należności tym czasowo wyłożonych z sum budżetowych. Rozstrzygając ustalił między innymi, że w dniu 19 lutego 2007r. w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego na wniosek spółki (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legnicy dokonał zajęcia wierzytelności przysługującej jej dłużniczce, tj. (...) wobec poprzednika prawnego powódki. W odpowiedzi na wezwanie dłużniczka poinformowała, że nie jest już wierzycielem z tytułu zajętej wierzytelności ponieważ została ona uprzednio zbyta na rzecz innego podmiotu. Mimo to spółka (...) podtrzymała wniosek, co doprowadziło do ściągnięcia od poprzednika prawnego powódki kwoty 345.756,87zł i 1.800zł tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym. Postanowieniem z 12 lipca 2007r. postępowanie egzekucyjne umorzono wobec wyegzekwowania całej należności. Koszty tego postępowania ustalono na 60.423,02zł. W dniu 5 lipca 2010r. powódka wezwała spółkę (...) do zwrotu nienależnego świadczenia, wyznaczając termin 3 dni. Sąd Okręgowy ustalił również, że spółka (...) została wpisana do KRS w dniu 23 listopada 2011r., a pozwana pełniła funkcję członka jej zarządu od 2006r. Pismem datowanym na 18 grudnia 2009r. i złożonym w sekretariacie spółki, złożyła ona rezygnację z tej funkcji. Pisma tego nie przesłano do sądu rejestrowego, a pozwana nadal wykonywała obowiązki członka zarządu, posiadała również pełny wzgląd do dokumentacji spółki, złożyła również do KRS wniosek o ujawnienie w rejestrze zmianki o złożeniu sprawozdania finansowego za 2012r. W sprawie ustalono również, że wyrokiem z 8 grudnia 2010r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od spółki (...) na rzecz powódki kwotę 347.556,87zł wraz z ustawowymi odsetkami od 9 lipca 2010r., oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od pozwanej spółki na rzecz powódki koszty procesu w wysokości 20.949,50zł. Apelacja spółki od tego wyroku została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 13 kwietnia 2011r., którym zasądzono również na rzecz powódki koszty postępowania apelacyjnego w wysokości 2.700zł. Prowadzone przeciwko dłużniczce postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Pismem z 18 lipca 2014r. powódka wezwała pozwaną do uiszczenia kwoty należnej jej od spółki (...). Na podstawie opinii biegłego J. J. ustalono, że stan niedoboru w spółce (...) został ujawniony na zamknięcie roku bilansowego 2007, a najpóźniej w dniu 31 stycznia 2009r. spółka stała się niewypłacalna. W oparciu o opinię biegłej K. B. Sąd Okręgowy ustalił natomiast liczne nieprawidłowości w zakresie operacji finansowych przeprowadzanych przez dłużną spółkę. Było to min. nieprawidłowe rozliczanie kompensat, nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych, brak raportów kasowych za lata 2008-2009, dysponowanie środkami pieniężnymi spółki przez osoby niebędące członkami jej zarządu, brak listy płac i dowodów wypłaty wynagrodzeń oraz zaniżanie należnego podatku. W tym stanie rzeczy już w dniu 1 stycznia 2006r. istniały podstawy do wypełnienia obowiązków przewidzianych w art.233k.s.h.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo jest zasadne w świetle art.299 k.s.h. Przywołując przesłanki odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki oraz okoliczności uwalniające go od tej odpowiedzialności Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym w przedmiotowej sprawie był fakt uzyskania przez powódkę wymagalnej wierzytelności wobec spółki, a nadto, że pozwana była członkiem jej zarządu w czasie powstania i wymagalności tej wierzytelności. Badając następnie skuteczność oświadczenia pozwanej z 18 grudnia 2009r. Sąd wskazał, że co do zasady oświadczenie kierowane do spółki może być uznane za doręczone po jego dojściu na adres spółki lub na adres siedziby zarządu, albo adres dla doręczeń w chwili uzyskania przez członka zarządu lub prokurenta – w zwykłym toku czynności – możliwości zapoznania się z jego treścią. Ponieważ jednak w dłuższej spółce zarząd był jednoosobowy – w jego skład wchodziła wyłącznie pozwana – Sąd Okręgowy, powołując się na poglądy doktryny, stanął na stanowisku o konieczności zastosowania regulacji przewidzianej w art.210 § 1 k.s.h. w związku z art.232 k.s.h. Podmiotem uprawnionym do przyjęcia rezygnacji członka zarządu, w braku innych organów, byłby zatem pełnomocnik ustanowiony uchwałą wspólników. Sąd stwierdził też, że w badanym wypadku nie zwołano zgromadzenia wspólników, nie powołano pełnomocnika, ani nie wykazano by pozwana skutecznie złożyła rezygnację z funkcji członka zarządu na ręce jedyne go wspólnika. Podkreślił przy tym Sąd Okręgowy, że już po dacie wskazanej w piśmie złożonym w sekretariacie spółki pozwana nadal występowała w jej imieniu, udzielała pełnomocnictw do reprezentowania spółki w postępowaniach sądowych i składała wnioski do KRS, w którym to Rejestrze nie ujawniono zresztą faktu jej rezygnacji, choć wpis taki miałby znaczenie jedynie deklaratoryjne. Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że pozwana uczestnicząc czynnie w sprawie zakończonej wydaniem tytułu wykonawczego przeciwko spółce nie złożyła skutecznie oświadczenia woli o rezygnacji z pełnionej funkcji członka zarządu, a tym samym jest legitymowana biernie w niniejszej sprawie. Poza spotem pozostawała natomiast bezskuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko spółce, stanowiąca przesłankę odpowiedzialności członka zarządu spółki w rozumieniu art.299 k.s.h. Odnosząc się w dalszej kolejności do zakresu odpowiedzialności członka zarządu spółki Sąd Okręgowy wskazał, że odszkodowanie przysługujące z tego tytułu odszkodowanie obejmuje zarówno należność główną, skapitalizowane odsetki, a także koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego. Z tych przyczyn Sąd uznał powództwo za zasadne w całości, zasądzając dochodzoną nim kwotę na podstawie art.299 k.s.h. O dalszych odsetkach orzeczono na mocy art.455 k.c. w związku z art.481 k.c., a o kosztach procesu na podstawie art.98 k.p.c.

W apelacji od tego wyroku pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a to: art.299 k.s.h. poprzez jego błędne zastosowanie i uwzględnienie powództwa pomimo, że pozwana nie ponosi winy w niezgłoszeniu wniosku o upadłość spółki (...) ponieważ w dacie wymagalności zobowiązania wobec tej spółki nie pełniła już funkcji członka jej zarządu, art.202 § 2 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że pozwana pełniła funkcję członka zarządu spółki pomimo wygaśnięcia jej mandatu przy jednoczesnym braku uchwały powołującej ją do zarządu na kolejną kadencję, art.202 § 4 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że oświadczenie pozwanej o rezygnacji z funkcji w zarządzie jest bezskuteczne ze względu na niezłożenie go do akt rejestrowych. Skarżąca zarzuciła również naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to: art.217 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art.240 k.p.c. poprzez pominięcie dowodów przedłożonych przez pozwaną na okoliczność wygaśnięcia jej mandatu w związku z upływem kadencji w zarządzie spółki (...) przy jednoczesnym braku postanowienia o oddaleniu zgłoszonych wniosków dowodowych, art.233 k.p.c. przez wybiórczą ocenę materiału dowodowego w części dotyczącej okresu pełnienia przez pozwaną funkcji członka zarządu spółki (...) i uznanie za bezskuteczne jej oświadczenia o rezygnacji z tej funkcji choć zostało ono złożone w okolicznościach umożliwiających jednemu wspólnikowi spółki zapoznanie się z jego treścią, co zresztą wspólnik ten potwierdził, art.328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie przyczyn, dla których Sąd Okręgowy odmówił mocy dowodowej i pominął dowody przedstawione przez pozwaną na okoliczność wygaśnięcia jej mandatu w zarządzie spółki (...) w związku z upływem kadencji. Dodatkowo pozwana zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że do dnia wyrokowania w niniejszej sprawie pozostawała prezesem zarządu spółki (...), a także sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że w sprawie bezsporny był fakt sprawowania przez nią członka zarządu tej spółki w okresie wymagalności roszczenia dochodzonego przez powódkę, podczas gdy okoliczność ta była i nadal pozostaje sporna. W oparciu o przedstawione zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

Powódka domagała się oddalenia apelacji i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Ze zgromadzonych w sprawie dowodów wynika, że spółka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. (poprzednio działająca pod firmą (...) Spółka z o.o.) została wpisana do KRS w dniu 22 listopada 2001r., a jedynym udziałowcem tej spółki jest brak pozwanej A. S. (niesporne, odpis z KRS k.39-40). Uchwałą nr (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników tej spółki podjętą w dniu 2 stycznia 2006r. na mocy art.201 § 4 k.s.h. do zarządu spółki powołano pozwaną (niesporne, protokół nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki (...), k.102-103). Kadencja pozwanej na tym stanowisku miała wynieść trzy lata (niesporne, § 18 umowy spółki, k.115). Absolutorium za rok 2009 pozwana uzyskała w dniu 30 czerwca 2010r., z chwilą odbycia zwyczajnego zgromadzenia wspólników zamykającego rok obrotowy 2008 (niesporne). Poza sporem pozostawało też, że postanowieniem z 10 września 2001r. wobec poprzedniczki prawnej powódki, to jest (...) Spółki Akcyjnej w K. otwarto postępowanie układowe, przy czym postanowieniem z 15 listopada 2001r. zatwierdzono listę wierzytelności, na której pod pozycją (...) figurowała wierzytelność (...) na kwotę 13.426.891,83zł. Wierzytelność ta została zbyta w drodze przelewu na rzecz innego podmiotu, o czym powiadomiono poprzedniczkę prawną powódki. Następnie w dniu 26 lutego 2007r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legnicy w postępowaniu egzekucyjnym wszczętym z wniosku spółki (...) przeciwko (...) dokonał zajęcia wierzytelności, jaka miała przysługiwać tej dłużniczce wobec (...) tytułem rat układowych, widniejącej na liście wierzytelności pod pozycją (...). W trakcie postępowania egzekucyjnego spółka (...) jako wierzyciel egzekwujący podtrzymała wniosek egzekucyjny choć została poinformowana o tym, że zajęta wierzytelność dłużniczce już nie przysługuje ponieważ została przez nią zbyta. W konsekwencji podjętych czynności komornik wyegzekwował od poprzedniczki prawnej powódki kwotę 345.756,87zł i 1.800zł tytułem kosztów egzekucyjnych, a następnie postanowieniem z 12 lipca 2007r. umorzył postępowanie egzekucyjne wobec ściągnięcia całej należności. Należność z tytułu XIX raty układowej poprzedniczka prawna powódki uiściła również na rzecz nabywcy tej wierzytelności. Ponieważ spółka (...) mimo wezwań nie dokonała zwrotu pobranych kwot, powódka wystąpiła na drogę postępowania sądowego. Wyrokiem z 8 grudnia 2010r. Sąd Okręgowy zasądził od spółki (...) na rzecz powódki kwotę 347.556,87zł wraz z ustawowymi odsetkami od 9 lipca 2010r. oraz koszty procesu w wysokości 20.949,50zł. Wyrokiem z 13 kwietnia 2011r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalając apelacje obu stron zasądził od pozwanej na rzecz powódki koszty postępowania apelacyjnego w wysokości 2.700zł (niesporne, wyrok SO w Gliwicach z 8 grudnia 2010r., X GC 145/10, k.33, wyrok SA w Katowicach z 13 kwietnia 2011r., V ACa 102/11 wraz z uzasadnieniem). Postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku powódki w oparciu o tak uzyskany tytuł wykonawczy zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji, a jego koszty ustalono na 50,85zł (niesporne, postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gliwicach W. S. z 10 maja 2012r., k.36). Pismem z 18 lipca 2013r. powódka wezwała pozwaną do uiszczenia w terminie 7 dni od otrzymania wezwania kwoty dochodzonej niniejszym pozwem, tj. 509.966,06zł, wskazując, że składa się na nią: 347.556,87zł tytułem należności głównej, 136.908,84zł tytułem odsetek obliczonych na dzień sporządzenia wezwania, 23.649,50zł tytułem kosztów procesu w obu instancjach, 50,85zł tytułem kosztów bezskutecznego postępowania egzekucyjnego, 1.800zł tytułem przyznanych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym (niesporne, k.51-52). Po dwukrotnym awizowaniu przesyłkę zwrócono powódce w dniu 1 sierpnia 2013r. (niesporne, k.55-56).

Wszystkie powołane wyżej okoliczności miały bezsporny charakter. Żadna ze stron nie kwestionowała także poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń, że w spółce (...) już w dniu 1 stycznia 2006r. istniała strata przewyższająca sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, co na podstawie art.233 k.s.h. obligowało zarząd do niezwłocznego zwołania zgromadzenia wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki, a najpóźniej w dniu 31 stycznia 2009r. spółka stała się niewypłacalna. Poza sporem pozostaje, że zarząd nie podjął czynności, o jakich mowa w art.233 k.s.h., nikt nie wystąpił też z wnioskiem o ogłoszenie upadłości spółki. Wysokość dochodzonej kwoty również nie była przedmiotem sporu.

Sąd Apelacyjny akceptuje ustalenia Sądu Okręgowego, które odpowiadają przedstawionym wyżej okolicznościom faktycznym.

Pozostałe okoliczności dotyczące złożenia przez pozwaną oświadczenia o rezygnacji z funkcji członka zarządu spółki (...), a także okoliczności jego złożenia, reprezentowania spółki przez pozwaną po dniu 30 czerwca 2009r. oraz wykonywania przez nią obowiązków członka zarządu spółki pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. W konsekwencji bezprzedmiotowe są zarzuty podniesione w apelacji, które kwestionują ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy o tym, że pozwana do chwili wyrokowania pełniła funkcję członka zarządu spółki (...), podważają wyniki postępowania dowodowego dotyczącego tego zagadnienia (art.217 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art.240 k.p.c., art.233 k.p.c.) oraz opierają się na twierdzeniach o naruszeniu prawa materialnego (art.202 § 2 i 4 k.s.h.). W odniesieniu do zarzutu naruszenia art.328 § 2 k.p.c. stwierdzić jedynie należy, że jest on niezasadny ponieważ w niniejszej sprawie nie wystąpiły okoliczności, które by ten zarzut usprawiedliwiały. Zgodnie z powszechnie akceptowanym stanowiskiem judykatury, skuteczne podniesienie zarzutu naruszenia art.328 § 2 k.p.c. może mieć miejsce jedynie w tych wypadkach, w których z uwagi na wadliwość uzasadnienia nie można prześledzić toku rozumowania sądu pierwszej instancji, które doprowadziło do wydania orzeczenia określonej treści. Innymi słowy, z uwagi na niedostatki uzasadnienia zaskarżone orzeczenie wymyka się kontroli instancyjnej. Opisany wypadek w niniejszym postępowaniu nie wystąpił ponieważ Sąd Okręgowy przedstawił okoliczności faktyczne, które uznał za udowodnione, a następnie dokonał ich oceny prawnej. Stanowisko Sądu przedstawiono na tyle jasno i precyzyjnie, że kontrola prawidłowości wydanego orzeczenia jest możliwa.

W świetle przedstawionych wyżej ustaleń nie można podzielić przekonania skarżącej o tym, że wyrok zasądający od niej dochodzoną należność zapadł z naruszeniem art.299 k.s.h. Niezależnie od przyjętej koncepcji dotyczącej charakteru odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki bez wątpienia odpowiedzialność ta obejmuje zobowiązania spółki istniejące i wymagalne w chwili sprawowania funkcji przez określoną osobę. Przesłankami odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. są istnienie określonego zobowiązania spółki z o.o. w czasie, w którym dana osoba była członkiem zarządu spółki (a więc niepowstałego później) oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce, czy to w czasie pozostawania przez tę osobę członkiem zarządu, czy to już po jej odwołaniu z zarządu (zob. wyrok SA w Katowicach z 27 marca 2017r., V ACa 542/16). Kluczowym zagadnieniem pozostaje zatem kwestia czasowego zakresu zobowiązań spółki, za które członkom zarządu może zostać przypisana odpowiedzialność. W orzecznictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym odpowiedzialność związaną z bezskutecznością egzekucji określonego zobowiązania z majątku spółki ponoszą osoby będące członkami jej zarządu w czasie istnienia tego zobowiązania. Zarówno w orzecznictwie, jak i w nauce prawa obecny jest także pogląd, zgodnie z którym członek zarządu ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spółki istniejące w czasie pełnienia przez niego funkcji, o ile w tym czasie wystąpiły przesłanki upadłości, a nie zgłoszono wniosku o jej ogłoszenie (zob. A.Kidyba, (w:) Komentarz aktualizowany do art. 1-300 Kodeksu spółek handlowych, LEX/el 2018, uwagi do art.299 i powołane tam orzecznictwo i piśmiennictwo). Członek zarządu ponosi zatem odpowiedzialność za zobowiązania spółki istniejące w czasie, w którym pełnił funkcję w zarządzie, o ile wystąpiły wtedy przesłanki upadłości, a nie zgłosił on wniosku we właściwym czasie, a także za te późniejsze zobowiązania spółki, które powstały wobec braku tego zgłoszenia (zob. min. wyrok SN z 8 grudnia 2010r., V CSK 172/10). Członkowie zarządu mogą natomiast zwolnić się z odpowiedzialności, wykazując, że w czasie pełnienia przez nich funkcji nie było podstaw do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości, a tym samym wykazując, iż nie istnieje związek przyczynowy między sposobem sprawowania zarządu a szkodą doznaną przez wierzyciela spółki (wyrok SA w Warszawie z 17 czerwca 2014 r., VI ACa 1529/13).

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy – poza sporem pozostaje, że zobowiązanie spółki (...) wobec powódki powstało w 2007r., kiedy to, mimo informacji, że (...)nie przysługuje wierzytelność wobec poprzednika

prawnego powódki, zajęta na wniosek spółki (...), ponieważ została ona zbyta, spółka podtrzymała wniosek egzekucyjny i doprowadziła do wyegzekwowania nienależnej kwoty. Rodziło to obowiązek zwrotu uzyskanego tak świadczenia, z czego spółka zdawała sobie sprawę już w chwili jego otrzymania. Niewątpliwie zatem zobowiązanie, z którym wiąże się dochodzone roszczenie, powstało w 2007r., kiedy pozwana bez wątplenia była członkiem zarządu spółki (...) – sama bowiem twierdziła, że zaprzestała sprawowania swojej funkcji w roku 2009r. (czy to w dniu 30 czerwca 2009r. w wyniku wygaśnięcia kadencji związanej z odbyciem zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2008r., czy to w wyniku rezygnacji złożonej w piśmie z 19 grudnia 2009r., abstrahując w tym momencie od oceny skuteczności tej czynności). Nawet gdyby przyjąć, że przesłanką odpowiedzialności z art.299 k.s.h. jest wymagalność roszczenia wobec spółki, to i ta przesłanka byłaby spełniona. Wymagalność jest bowiem stanem, w którym wierzyciel uzyskuje możliwość żądania zaspokojenia, a dłużnik zostaje obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia. Z nadejściem wymagalności wierzyciel może wystąpić z powództwem o zaspokojenie, bez obawy oddalenia żądania jako przedwczesnego. Termin wymagalności należy odróżnić od terminu spełnienia świadczenia (płatności), tj. terminu, do którego najpóźniej dłużnik powinien świadczenie spełnić; po upływie tego terminu dłużnik opóźnia się albo popada w zwłokę. Ten ostatni albo jest oznaczony w czynności prawnej, albo wynika z właściwości zobowiązania, a jeśli nie - świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art.455 k.c.). Bez znaczenia pozostaje zatem od jakiej daty zasądzono odsetki od świadczenia należnego powódce od spółki (...) ponieważ – jak o tym była mowa – termin wymagalności roszczenia stanowi odrębną kategorię prawną niż termin spełnienia świadczenia, determinujący datę początkową naliczania odsetek. Rozróżnienie to jest szczególnie widoczne w przypadku zobowiązań bezterminowych, do których należy zobowiązanie z tytułu zwrotu świadczenia nienależnego.

Ponadto, jak ustalono w niniejszym postępowaniu i którego to ustalenia nie kwestionowała żadna ze stron, już w dniu 1 stycznia 2006r. istniała strata przewyższająca sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, a najpóźniej w dniu 31 stycznia 2009r. spółka stała się niewypłacalna, co obligowało pozwaną do złożenia w czasie właściwym wniosku o ogłoszenie upadłości. Zgodnie z art.21 ust.1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 stycznia 2009r., termin do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości wynosił dwa tygodnie od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości.

Pozwana jako prezes jednoosobowego zarządu spółki (...) nie wystąpiła z wnioskiem o ogłoszenie upadłości, wniosek taki nie został również zgłoszony przez inny podmiot. Pozwana nie udowodniła też, ani nawet nie twierdziła, że choć w czasie właściwym pełniła jeszcze funkcję członka zarządu, niezgłoszenie tego wniosku lub nieszczęście postępowania układowego (według ówczesnego brzmienia art.299 k.s.h.) nastąpiło nie z jej winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nieszczęścia postępowania układowego wierzycielka nie poniosła szkody.

Ostatecznie należy więc przyjąć, że w rozpoznawanej sprawie wystąpiły przesłanki uzasadniające odpowiedzialność pozwanej po myśli art.299 k.s.h. – pozwana była bowiem członkiem zarządu spółki (...) w dacie powstania i wymagalności zobowiązania tej spółki wobec powódki, a jego egzekucja od dłużniczki okazała się bezskuteczna. Mimo niewypłacalności spółki pozwana nie złożyła wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego i nie udowodniła, że mimo braku aktów staranności zaistniały okoliczności, które zwalniałyby ją od odpowiedzialności przewidzianej w tym przepisie. Tym samym zaskarżony wyrok, mimo częściowo odmiennego uzasadnienia, odpowiada prawu, co czyni apelację pozwanej niezasadną,

Mając to na uwadze na mocy art.385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zapadło w oparciu o art.98 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7 w związku z § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018r., poz.265).

SSA Aleksandra Janas SSA Olga Gornowicz – Owczarek SSO del. Katarzyna Sznajder